

Б Е Л Е Ш К Е

ДРУГИ МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС ЗА СОЦИЈАЛНО ПРАВО (Брисел, 8—14 јуна 1958). — После Првог међународног конгреса за социјално право, одржаног у Сао Паолу (Бразилија) 1954, одржан је од 8—14 јуна 1958 Други међународни конгрес за социјално право у Брислу (Белгија). Конгресу су присуствовали претставници научних установа, органа државне управе и друштвених организација, заинтересованих за проблеме социјалног права, из Европе, обеју Америка, Азије и Африке.

Конгрес је радио у пленарним седницама и у секцијама. У првој секцији проучавано је питање: Индивидуални радни односи. Референт проф. др. Нипердеј (Н. С. Nipperdey — Немачка). У другој секцији проучавано је питање: Колективни уговори о раду. Референт проф. О. К. Фројнд (О. Kahn Freund — Велика Британија). У трећој секцији проучавано је питање: Социјално обезбеђење. Референт проф. М. Левенбах (М. G. Levenbach — Холандија). У четвртој секцији проучавана је тема: Држава и организовање осигурања у случају несреће на послу. Референт проф. П. Орион (Paul Horion — Белгија). У петој секцији проучавано је питање: Радни односи и социјално обезбеђење. Референт Г. П. Бријеј (P. de Brieu — Међународна организација рада). У шестој секцији проучавана је тема: Федерално уређење и социјално законодавство. Референт проф. М. Куева (Mario Cueva — Мексико).

У свим секцијама вођене су дискусије о поднетим рефератима у виду писмених комуникација.

Пада у очи да је проблематика која је проучавана у секцијама на Другом међународном конгресу за социјално право другачија од оне која је проучавана на Првом конгресу. То долази отуда што је Други конгрес, поред осталог, имао и за задатак да изврши фузионисање дотада постојећих посебних удружења — Међународног удружења за социјално право и Међународног удружења за радно право. И заиста тај задатак је остварен на Другом конгресу, тако да је образовано заједничко удружење под именом Међународно удружење за радно право и социјално обезбеђење. У извршни комитет овог новог удружења ушао је и претставник Међународне организације рада, те је на тај начин Међународно удружење за радно право и социјално обезбеђење добило статус невладине организације у односу на Организацију Уједињених нација. Треба потсетити, наиме, да већ дуги низ година постоји и Међународно удружење за социјално обезбеђење које тесно сарађује са Међународном организацијом рада. Задатак овог Удружења је да празнује на унапређењу техничких, практичних питања социјалног обезбеђења (финансирања, организације и др.), а да је рад на научном проучавању питања социјалног обезбеђења и социјалног права уопште био свесно занемарен. Да би се попунила очигледно штетна празнина у овом погледу, предвиђено је да на Међународно удружење за радно право и социјално обезбеђење падне задатак научног проучавања питања из области социјалног права и радног права.

Треба напоменути да покушаји, учињени на Другом конгресу за социјално право у циљу научног продубљивања питања из ове области, иако врло значајни, нису довели до одређених резултата. То се најбоље види и по томе што реферати о питањима односа из-

међу радног права и права социјалног обезбеђења односно социјалног права, нису поднети писмени, те је дискусија о тим питањима била недовољна. Због тога је као централно питање следећег конгреса за радно право и социјално обезбеђење предложено питање: Правна природа социјалног права.

За претседника новог Међународног удружења за радно право и социјално обезбеђење изабран је француски професор Пол Диран (Paul Durand) а у извршни комитет овог Удружења ушао је и југословенски претставник.

Др. М. Ступар

ПРВА МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА О ЗАКОНОДАВСТВУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ БИВШИХ БОРАЦА И ЖРТАВА РАТА (Хаг, 16—26 новембра 1958). — На иницијативу Светске организације бивших бораца одржана је од 16—26 новембра 1958 у Хагу Прва међународна конференција о законодавству социјалне заштите бивших бораца и жртава рата. Конференција је организована у сарадњи са холандском владом која је и овога пута показала своју спремност да подржи сваку иницијативу на пољу међународног регулисања правних односа. Конференцији су присуствовали стручњаци, одређени од стране националних влада, претставници удружења војних инвалида, бивших бораца и жртава рата појединих земаља и претставници органа државне управе надлежних за послове социјалне заштите бивших бораца и жртава рата у појединим земљама. Овој конференцији су присуствовали и одговарајући претставници наше земље.

Прва међународна конференција о законодавству социјалне заштите бивших бораца и жртава рата имала је за задатак не само да омогући успостављање личних додира и измене гледишта и информација, него и да утврди одговарајућа средства за побољшање националних законодавстава из ове области и да развије међународну сарадњу на том пољу. Под појмом „бивши борци и жртве рата“ подразумевали су се: бивши борци, учесници покрета отпора, ратни заробљеници, ратни инвалиди, депортована деца, удовице и ратна сирочад и друга лица одређена националним законским прописима.

Конференција је радила у пленарним седницама и у комисијама. У првој комисији проучаване су следеће теме: Скорашња економска еволуција у Европи и њене реперкусије на стварну вредност ратних пензија (инвалиднина, личних и породичних); Заштита ратних пензија од монетарних флукуација; Уједначавање норми за процену инвалидности.

У другој комисији предмет проучавања била су следећа питања: Увођење у национална законодавства о социјалној заштити бивших бораца и жртава рата одредаба које предвиђају професионално оспособљавање за рад инвалида; Режији социјалног осигурања односно социјалног обезбеђења и социјална заштита бивших бораца и жртава рата.

У трећој комисији проучавана су следећа питања: Питање развоја међународне сарадње у погледу већ постојећих или предложених међународних уговора и препорука као и свих других мера међународне сарадње подобних да утичу на развој законодавства социјалне заштите бивших бораца и жртава рата. У оквиру овог питања посебну пажњу привукло је питање остваривања већ закљученог „уговора о размени ратних инвалида између земаља-чланица Европског савета а у циљу лечења“; Препорука 118. консултативне скупштине Европског савета која се односи на пружање повластица ратним војним инвалидима у вожњи железницом; Пројект европске социјалне повеље; Препорука бр. 99 о професионалном оспособљавању

инвалида, усвојена на 38 заседању Генералне конференције Међународне организације рада.

У комисијама су поднети генерални реферати о сваком од поменутих питања и о њима је вођена исцрпна дискусија. У првој комисији посебну пажњу су привукла питања ратних пензија и јединствених норми за оцењивање инвалидности. Истакнуто је да представљање јединствених норми за оцењивање инвалидности претставља врло сложен проблем с обзиром на то да се та оцена у разним земљама врши на разне начине. У неким земљама инвалидност се утврђује само на основу степена физичке неспособности проузроковане повредом или болешћу, а у неким земљама само ако је проузроковао губитак или смањење радне неспособности, док се, опет, у неким земљама при оцени узимају у обзир и степен физичке неспособности и утицај физичке неспособности на радну способност. Изражено је гледиште да оцењивање инвалидности ратних војних инвалида не треба изједначавати са оцењивањем инвалидности настале услед несреће на послу, повреде ван посла или болести за време трајања радног односа. Такође је преовладало гледиште да утврђивање инвалидности ратних инвалида треба да се врши независно од тога да ли и колико она има утицаја на радну способност ратног инвалида.

Извлачећи искуства из дискусије по овом и по другим питањима која су била предмет проучавања, подвучена је сложеност ове проблематике и стога истакнута потреба и корист измене мишљења и искустава у овој области и на међународном плану, као и изучавање националних законодавстава и резултата праксе у остварењу тих законодавстава.

У другој комисији пажњу су привукла следећа питања: Рехабилитација и запошљавање инвалида; и Режим социјалног осигурања односно социјалног обезбеђења и социјална заштита бивших бораца и жртава рата. По питању рехабилитације инвалида истакнута су два различита становишта. По једном, рехабилитацијом треба првенствено обухватити војне инвалиде, док по другом становишту рехабилитацијом треба обухватити сва инвалидна лица. Посебно треба истаћи да је друга комисија предложила пленарном састанку конференције седам препорука, од којих се шест односе на право на рехабилитацију као једном од најважнијих социјалних права. Те препоруке се односе на следећа питања: Право на рехабилитацију — дефиниција; Основни елементи рехабилитације и основни принципи; Медицинска рехабилитација; Професионална рехабилитација; Психолошки аспекти рехабилитације; Одговорност влада у вези са рехабилитацијом.

Посебну пажњу привукло је такође питање односа између система социјалног осигурања и система социјалне заштите бивших бораца и жртава рата. Пошто су у дискусији истакнута многа питања у којима се ова два система додирују и преплићу и за која је потребно донети одговарајућа детаљна решења, комисија је препоручила да се оснује један заједнички комитет састављен од претставника Међународног удружења за социјално обезбеђење, Светске федерације бивших бораца, Међународног бироа за рад и Европског савета, ради проучавања проблема у вези са усаглашавањем законодавства о социјалној заштити бивших бораца и жртава рата с једне стране, и законодавства општег социјалног обезбеђења с друге стране, да би се нашао пут ка уклањању тешкоћа које се појављују у паралелном деловању ова два система социјалне заштите.

У трећој комисији највећу пажњу привукло је питање међународног регулисања социјалне заштите бивших бораца и жртава рата и питање усклађивања националних законодавстава и националних пракса европских земаља у области социјалне политике. Посебну пажњу привукли су већ закључени уговори о размени рат-

них инвалида између европских земаља у циљу лечења. Комисија је на основу дискусије, вођене о свим поднетим рефератима, израдила низ нацрта препорука пленарној седници. Међу овим препорукама ваља истаћи следеће: Пројект (ревидирани) уговора о олакшицама при војњи железницом ратних војних инвалида приликом њиховог путовања у иностранство; Препоруку која се односи на мере које би олакшале промет ортопедских помагала; Препоруку да владе, потписнице уговора о размени ратних војних инвалида у циљу лечења, закључе административне аранжмане за примену овог уговора; Препоруку о размени техничких информација и стручњака из области социјалне заштите бивших бораца и жртава рата; Препоруку о допуни чл. 14 Пројекта социјалне повеље којом се предвиђа да се на крају тога члана дода текст да се приликом додељивања социјалних престаџија првенство даје ратним војним инвалидима, снапоменом да поменута повеља нигде није предвидела и социјална права бивших бораца и жртава рата.

Све поменуте пројекте препорука израђене од стране комисија усвојене су на пленарној сесији Прве међународне конференције о законодавству социјалне заштите бивших бораца и жртава рата.

Др. Михаило Ступар

ОДБРАНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ НА ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ. — Милутин Поповић, службеник Управе царина ФНРЈ, одбранио је 6 марта т. г. своју докторску дисертацију „Систем царинских прекршаја у ФНРЈ“.

П Р И М Љ Е Н Е К Њ И Г Е

Др. Константин Бастић: *Тимарско власништво у феудалном систему османлијске Турске (од XV до XVIII стољећа)*. (Библиотека Института за историју државе и права Правног факултета у Загребу, књ. 3). Загреб, 1958, 122 стране.

Др. Алија Силајџић: *О неподношљивости заједничког живота брачних другова као узроку за развод брака (De l'impossibilité des conjoints de supporter la vie en commun comme cause de divorce)*. (Сепарат из Годишњака Правног факултета у Сарајеву, бр. V, 1957, с. 155—173).

Др. Алија Силајџић: *Вјерност као брачна дужност и прељуба као узрок за развод брака у свијетлу бракоразводне праксе у Босни и Херцеговини (De la fidélité en tant que devoir conjugal et de l'adultère comme cause du divorce de mariage observés dans la pratique des divorces de mariage en Bosnie et Herzégovine)*. (Сепарат из Годишњака Правног факултета у Сарајеву, бр. VI, 1958, с. 64—85).

Giuseppe Gadda Conti *Mobilità e stratificazione sociale. Considerazioni intorno ad alcuni orientamenti recenti*. Prefazione di Franco Ferrarotti. Torino, Taylor, 1959, 91 pp., L. 550.